

📍 **مول ئۆسدىن قۇتتاتار، جازاسىمىزلىق پان كۆركەمدىكى جايۇ — جۇڭگو شارۋالار مول ئۆنم مەركىسى**

تيانشان لابىندا كۇرش گۇلىنىڭ خوش ئىسى اڭقىدى

📍 **شىنجاڭنىڭ رەڭ كارتىچىكاسى ، سارى ئۆنۇس**

📍 انار بۇلت \ شىنچىياڭ گازەتنىڭ ئىلشلىشى خان چىين - يان

التىن كۆز كەزى، تيانشان الاپىنىدا كەيىر اۇىل - قىستاقئاردا ءجۇرۇپ، السقا كوز جىبەرسەڭىز، التىن سارى تەڭىزدەيىن اۋماقتى كۇرىش اتىزىن كورەسىز. جەل ئۆر-عاندا كۇرىش تولقىنى جوڭگىلىپ، كوز جەتكەن جەردىڭ بارىندە ”مول ءونىم“ كو-رىنىسى كەستەلەندى.

قاشقار قالاسى پاقتالا اۋلىنىڭ سورباق قىستاعىندا كوسىلپ جاتقان كۇرش اتىزى التىن ءتۇستى كۇرىش ماساعنا تولپتى.

”تەڭىز كۇرىشىنىڭ قاشقارقاران قونىس تابۇمەن ءوزىمىز ەككەن ساپالى كۇرش جەپ وتىرمىز “، - دەدى 9- ايدىڭ 26- كۇنى ورلعالى تۇرعان كۇرىشكە قاراپ تۇرعان سورباق قىستاعنىڭ تۇرعم-نى ءيۇسۇپجان مامەت.

بۇل ارا بۇرىن قىلتان شىقپاس سورتاڭ جەر بولاتىن. يىپىل 5۵ جاستاعى ءيۇسۇپجان وسى جەردىڭ وزىندە تۇىپ - وسكەن سورباق قىستاعىنىڭ ادامى بولاتىن، كىشكەنە كەزدەرىندەگى كورنىسى وعان تەرەڭ اسەر قالدىرىپتى، ”جەر اق تۇرسا وكىنىشتى، ءىيىداي، جۇگەرى سىياقتى داقلداردى ەكسەك، مایاساسى شالاڭ بولپ، ءونىم از السانتىن، تاعى جاپپالى ەدى. كەتپەنەيەن جەردى قازساق، ۇلكەن ءىىر كەسەك سور باتپاق جابىسىپ شىعاتىن“.

جاڭا تەخنىكانىڭ جالپىلاستىرىلىپ قول-دانلىۇى كەزىندەگى ايپاق بولپ جاناتتىن سورتاڭ جەردى ”اتىزدارى تاقالى، جولى جىەكتەلگەن، توعاندارى نارامىدالغان“ وىسزا-مىداننان جوعارى ءونىمدى اۋىل شارۋاشلىق ءوندىرىس اۋماعىنا اپىنالىردى. سورتاڭ جەردە جاڭا اسىق قامبىسى ”جەتپۇلدە“.

شىنچىياڭ جۇڭئوڭ تەڭىز كۇرىشى بيو علمىم - تەخنىكالىق شەكىتى سەرىكتەستە-گىنىڭ باس دىرەكتورى لى چىاڭرۇ ءىىر تىزبەك كۇرىش ماساعىن ءۇزىپ، تال - تال كۇرىش ءاندىن ساناپ، بىىلىى 10 مىڭ مۇلىق كۇرىشتەن مول ءونىم الاتىندىعنا كامىل سەندى.

”جايشلىقتا توپىراقتىڭ تۇز مولشەرى 1%،0تەن اسقاندا، قاراپايمە ەگىس داقلدا. رى سورتىنىڭ ءوسۇ قىپقالا ۇشرىاي باس-تايدى؛ توپىراقتىڭ تۇز مولشەرى 0.3%،0تەن اسقاندا، باسىم كوپ ساندى ەگىس داقلدا.

(ياسى 1- بەتتە)

بۇراتالا قالاسىنىڭ ۇتىبۇلاق قالاشە-ھىنداعى ماقتا علمىي زەرتتەۋ، جاڭقالق اشۇ جانە ۇلكى كورسەتۇ بازاسىندا ەركىن تۇنياز جاڭا سورتنىڭ جالپىلاستىرلىۇى، ءونىمدى علمىي مولشەرلەۇ، ماقتا باعاسى، ساپان - توپاننان پايدالائۇ سىياقتى جاعىدايلاردى ەگچەي- تەڭجەيلى ءوعىستى. ول بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: علمىم - تەخنىكالىق زەرتتەۋ، اشۇ سەرىپىن ارىتتىرىپ، تەرەۇ، ساتىپ الۇ، تاسىھالداۇ، مانەرلەۇ سىياقتى ءتۇيندى بۇئىنداردى باقىلاۇدى، باسقارۇ-دى كۇشەيتىپ، ماقتا ساپاسىن اناعۇرلم جو-عارىلاتىپ، شىنچىياڭ ماقتاسىنىڭ قىپال قۇانتىن ۇزدىكىسىز كەڭەيتۇ كەرەك.

علمىم - تەخنىكا كاسپ سالاسى باقىماسى — اۆتونوميالى رايوننىڭ بىىلىى ءتۇيندى نسا-نى. ەركىن تۇنياز سەختاردى ارالاپ، 1- مەرزىمىدىن نىساننىڭ اينالم جاعىداي جانە 2- مەرزىمدىك نىسان جوباسى سىياقتىلاردى ئشكەرەلىي ءوعىسىپ، زەرتتەۋ اشۇ ۇسىند-لىمىن كەڭەيتۇدى، جىنىكتەيى مانەرلەۇ كاسپ سالاسى تىزبەگىن ۇزدىكىسىز ۇزار-تىپ، 2- مەرزىمدىك نىسان قۇرىلىسىن جو-عارى باستامامەن، جوعارى ولىئەمەن ىلگە-رىلەتۇدى ياسا دارىپتەدى. چايچۇاڭ قورشا-عان ورتا ىنچەنەرياسى شەكىتى جاۋاپكەشە-لىك سەرىكتەستىگىندە ەركىن تۇنياز بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: بۇراتالا قالاسى اۋتو-نوميالى رايوننىڭ نۇرمىستىق قوقىر - قوقە-

رى سورتىنىڭ ءونىم مولشەرى كورنەكتى تومەندەيدى.
” لي چىاڭرۇ بىلاي دەدى:
”تەڭىز كۇرىشىنىڭ تۇز قۇرامىن ءسىمرۇ، توپىراقتى قۇنارلاندىرۇ رولى بار، سورتاڭ جەرگە تەڭىز كۇرىشى 4 جىىل ەگىلگەن سوڭ، جەردىڭ تۇز قۇرامى 3% اپىنالاىسىندا تومەندەپ، جوعارى ءونىمدى اتىزعا اپىنالا-دى“.

پاقتالا اۋىلى قاشقار ايماعىنداعى السى - جاقىنعا اتى تانىس ”كۇرىش مەكەنى“، سورتاڭ جەردىڭ جانە ءداستۇرلى اۋىل شارۋاشلىعى ەگمىشلىك ۇلكىسىنىڭ شەكتە-مەسىمەن جەرگىلىكتى ورنىنىڭ ءداستۇرلى كۇرىشىنىڭ مۇ باسىندىق ءتۇسىمى جوعارد-لاماي كەلە جاتقان ەدى.

2018- جىلى شىنجىن قالاسىنىڭ شىنچياڭغا باعىنتامالى كومەكتەسۇ قىزمەتى الدىڭعى جاق قولباىسىلىق شىتابىنىڭ سايد-كەشىرئۇىندە شىنجىنان اكەلىنگەن كۇرىش تۇقىمى قۇبا ءتۇزدى ءوڭىردىڭ اۋىل شار-ۋاشلىعى كەرەمەتتىن جاراتتى.

جۇڭگو اۋىل شارۋاشلىق علمىم اكا-دەمىياسى شىنجىن اۋىل شارۋاشلىعى گەن گرۇپپاسىن زەرتتەۋ ورنى تاڭداپ جەتلى-دىرگەن تەڭىز كۇرىشى تۇقىمى پاقتالا اۋىد-لىندا قونىس تەپتى. تەڭىز كۇرىشى قاشقارعا ءساتتى تامىر تارتىپ قالماستان، سول جەردە كوگەرپ- كوكتەپ مول ءونىم سىيلادى.

5 جىلدىن بەرى ەنگىزىلگەن تەڭىز كۇرىشىنىڭ 14 جاڭا سورتى پاقتاكاك اۋىلىم-نىڭ سورتاڭ جەرىندە سىناق رەتىندە ەگە-لىپ، سول جەردە جالپىلاستىرۇعا ۇيلەسەتتىن 4 تاماشا سورتى ەكىشەپ لىندى. ەگىلەتتىن جەر اۋماعى دا سول جىىلى 200 مۇلىق سىناق اتىزىنان قازىركى 13 مىڭ مۇعا كەڭەيدى.

”تەڭىز كۇرىشىنىڭ جەڭىل دارەجەدە سورتاڭدىنان جەردەگى ورتاشا مۇ باىسند-دىق ءتۇسىمى 600 كىلوگرام، ورتاشا دارە-جەدە سورتاڭدىنان جەردەگى مۇ باىسىندىق ءتۇسىمى 500 كىلوگرام، اۋىر دارەجەدە سورتاڭدىنان جەردەگى ورتاشا مۇ باىسند-دىق ءتۇسىمى 300 كىلوگرامنان 400 كىلوگرام-ھا دەيىن بولادى“، - دەدى لى چياڭرۇ.

جوعارى علمىم - تەخنىكا اتىز باىسنا، ەگىنچايلارعا تاماشا تانىس اكەلدى. ”كەزىندەگى سورتاڭ جەردىڭ بۇگىنگى كۇرىش اسىق قامباسىنا اپىناۇى“ سىندى وزگەرىس كوپتەگەن جەردە تۇىلدى. ياركەن وزەنىنە ىرگەلىس جاتقان ياركەن اۋدانى ىگەرشى قالاشىى كونه سەنىى بازار قىستاعىندا السقا كوز جىبەرسەڭىز تۇتاسقان كۇرىش اتىزىنىڭ التىن تەڭىزگە اپىنالغىن كورەسىز.

بىيىڭئان 1- شى 6- تۋانىنىڭ 10 مىڭ مۇلىق كۇرىش ەگمىشلىك رايونىندا دانگە-تولى كۇرىش مايساسى جەلەن بىرگە تەرەب-لىپ تۇر. 6۰- تۋان II- لىانى پارتىيا ياجەيكا-سىنىڭ شۇجىي ۋى جىۋلۇڭ بىلاي دەدى:
” يىپىل لىان - دۋى ەككەن كۇرىش 10 مىڭ مۇدان اسىتى، 4 ءتۇرلى سورت سىناق رەتىند-ە ەگىلدى، العاشقى مەجە بويىنىشا مۇ باىسند-دىق ورتاشا ءونىم مولشەرى 700 كىلوگرام اپىنالاىسىندا بولماقت“.

خوتان اۋدانى خانارقى قالاشىعنىڭ داۋشياڭ قىستاعىندا سۇرەتتەگىدەي اتىز كورنىسى مەن قۇلارنان قۇمدى ءشۇلىدىڭ تاڭعاچايىپ كورنىسىنىڭ ارالىعى اتتام جەر-عانا. بۇل ارادا ەگىلگەن كۇرىش سورتىنىڭ ساپاسى جاقسى، جوعارى دەڭگەيدەگى كۇرىش بازارىندا ەرەكشە قارىسى لىنىپ وتىر. ”قازىر ءوزىمىز جەپ قانا قويماي، ’جىشىنان كۇرىشى‘ ماركاسىن جاراتىپ با-زارعا سالىدق“، داۋشياڭ قىستاعى پارتىيا-يا-چەيكاسىنىڭ شۇجىي جاۋ شياۋفىڭ بىلاي دەدى:
”كەزىندەگى قىلتان شىقپايتىن سورتاڭ جەردە ادەمى وزگەرىس بولدى“.

ادەمى وزگەرىستىڭ ارعى جاعىنىدا سورتاڭ جەردى جالپىلىق پايدالائۇ جونىند-ەگى سانسىز زدەنىس امالياتى جاتىر، ول ۇيقىدا جاتقان ەگىستىك جەر بايلىعن وياتىپ، اسىق حاۋپىسىز دىگىنىڭ نەگىزىن بەكەمدەدى. شاپشال سىبە اۋتونوميالى اۋدانى ۇنا-سىلدى قوي فەرمىسى اۋماعى توپ الەۋمەتت-تىك اۋماعىنىڭ كۇرىش ەگمىشلىگى بازاسىند-ا كۇرىش اتىزى قىسقىشى، كۇرىش اتىزى ۇيرەگى ستەرەولدى باعلۇدا؛ ونسۇ اۋدانى شىنچىياڭ اۋىل شارۋاشلىعى علمىم اكادەمىيا-سىنىڭ قولداۋىندا كۇرىش سىناق پۇنكتىن قىۇرىپ، اۋىل شارۋاشلىغىن كاسىىپ سالالاندىرۇ نىسانىنا سۇيەنىپ، شارۋالاردى كۇرىش ەكۆگە شابىتاندىردى؛ اقتائۇ اۋدانى شىنچىياڭ سىرتىنداعى كاسىيورنىدار مەن-علمىي زەرتتەۋ ۇجىمىدارىنىڭ كومەگىندە تەڭىز كۇرىشىن ءساتتى ەكتى؛ ءۇرپەچى قالا-سىنىڭ مېدكۇ رايونىنىڭ كۇرىش ەگمىشلىگى اۋ-ماي قالا وڭىرىندەگى ”اتىراۋعا“ ورنالاسۇ با-سىمىدىننان پايدالانىپ، ءتۇستى كۇرىش ەگۆ ارقىلى سەيىل - سەرۋەن اۋىل شارۋا-شىلىغىن دامىتىپ، كۇرىشتىڭ خوش ئىسىمى مادەنىەتتىن جالپىلاستىردى...

اينالم ورتالىعنا جانە باقتى شەكارا وتكەلىنە دە بارىپ، شەكارا وتكەلىندە كەدەنەنە ءوتۇ جاعىداي، اشىق تۇعىر قۇرىلىسى سىياقتىلارعا تەكسەرۇ - زەرتتەۋ جۇرگىزدى. ول بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: اسىقتىقى زاپاس ساقتاۋ، مانەرلەۇ، كەن ونىمەدىرىن مانەرلەۇ سىياقتىلاردى ماڭغزدى ءتۇيىن ەتىپ، شەكارا وتكەلىنىڭ كاسىپ سالاسىمەن تەرەڭدەي توعسۇۋىن ىلگەرلەتىپ، شەكارا وتكەلى ەكونوميكاسىن، ارنا ەكونوميكاسىن توراپ سىياقتىلاردى ماڭغزدى ءتۇيىن ەتىپ، شەكارا وتكەلىنىڭ كاسىپ سالاسىمەن تەرەڭدەي توعسۇۋىن دە سايكەستىكتى كۇشەيتە-تى، كانسۇ، چىڭجاى، نىڭشىيا، شىزىاڭ سىياقتى ولكە، اۋتونوميالى رايوندارمەن سىتراتەگىيالىق سەلبەستىك كەلىسىمەن جا-ساىپ، باتىسقا ەسك اشۇدى قول ۇستا-

ەركىن تۇنياز تەكسەرۇ - زەرتتەۋ با-رىسىندا بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى؛ بايلىق ارتقىشلىغىن، وڭىرلىك ورنى باسىمدىغىن جانە كاسىپ سالاسى نەگىزىن تىپاناق ەتىپ، ”8 ءىرى كاسىپ سالاسى شوغىرىن“ قۇرۇدى ارقاۋ ەتىپ، تىزبەكتى ۇزارتۇعا، تىزبەكتى تولقناتۇعا، تىزبەكتى كەڭەيتۇگە كۇش سالىپ، كاسىپ سالاسى نەگىزىنىڭ جوعارى دەڭگەيدەلىستۇن، كاسىپ سالاسى تىزبەگىنىڭ وسىزامانداۋتىن جەدەللىك كورد-لەتۇ كەرەك. شارۋاشلىق - ساۋدا ورتاسىن ەكىنتۇ كەرەك. شارۋاشلىق - ساۋدا ورتاسىن زور كۇشەپن ساپاللاندىرىپ، مەمەلىكەتنىڭ ءتۇرلى ەسىك اشۇ ساپاساتاراننن ويداعە-داي، تولقى، جاندى پايدالانىپ، شەكارالىق ەكونوميكالىق سەلبەستىكتى، شەكارا تۇرىند-دارىنىڭ ءوزارا بازارشلاۋىن، شىكى - سىرتقى ساۋدانى ءىىر تۇلعالاندىردۇدى تىڭىملىقتى ىلگەرلەتىپ، سىرتقا ەسىك اشۇ دەڭگەيىن ۇزدىكىسىز جوعارىلاتۇ كەرەك.

📍 **ورتالىق مەديالارى نازارىنداعى شىنچياڭ**

جاڭا داۋىرگە قىدام تاستاعاندا، باس شۇجى شي جىنپىڭ العا قويغان ”ئىىر بەلدەۇ، ئىىر جولىدى“ بىرگە قۇرۇ باىستاماسى ەلىمىزدىڭ سىرتقا ەسىك اشۇنىنىڭ جاڭا ارانىسىن اشتى، سونداي- اق شىنچىياڭغا بۇرىن بولماعان جاڭا دامۇ ورايىن ازىرىلدەى. شىنچىياڭ ۇيغۇر اۆتو-نوميالى رايونىدىق پارتكومنىڭ تۇراقتى مۇشەسى، خالىق ۇكىمەتىنىڭ ورنىباسار ءتوراعاسى ءيۇسۇپجان مامەت تايپاۋدا شىنچۇا اكەتتىگى تىلشىلەرىنىڭ ارناۋلى سۇجاتىن قابىلداغاندا مىنالاردى ءىىل-دىردى: 10- جىل زدەنىس جاساۋ، امال-ياتتان وتكىزۇ ارقىلى شىنچىياڭ ”ئىىر پورت، ەكى رايون، بەس ۇلكەن ورتا-لىق، شەكارا وتكەلى ەكونوميكالىق بەلدەۋى“ قۇرىلىسىن ىلگەرلەتۇدە ۇزدىكىسىز جاڭا تابىستارعا قول جەتد-كىزدى. جاڭا جورىققا قىدام تاستاعاندا، شىنچىياڭ سىرتقا سىرتقا ەشۇنىڭ كەندە-گىن، تەرەڭدىگىن ۇزدىكىسىز كەڭەيد-تىپ، ”ئىىر بەلدەۇ، ئىىر جول“ وزەكتى رايونىنىڭ جوعارى ساپالى دامۇتىن تىغىم-لىمىقتى ىلگەرلەتىپ، جاڭا ىلگەرلەۋشىلىك-جاڭا ونىمدىلىككە قول جەتكىزەدى.

”ئىىر بەلدەۇ، ئىىر جول“ وزەك-تى رايونى قۇرىلىسىندا سۇبەلى جەتسىد-تىكتىكەرگە قول جەتكىزىلدى

10 جىلدىن بەرى شىنچىياڭ ساياسادت-تاردى ۇلاستىرۇ، قۇرىلماىلاردى تۇتاس-تىىرۇ، ساۋدانى ىركىلىسىسىزدەندىرۇ، قارجىنى اينالىعما ساىۇ، جۇرت تىلەگىن توعىستىرۇ سىياقتى جاقىتارعا ۇزدىكىسىز كۇش سالىپ، وزەكتى رايون قۇرىلىسىندا ناقتى، مول جەتىستىكتەرگە قول جەتد-كىزۇدى ىلگەرلەتتى.

سىرتپەن اۋىس - كۇيىس جاساسۇ ”دوستار شەجەرى“ ۇزدىكىسىز كەڭەيد-دى. ءيۇسۇپجان مامەت مىنالاردى ءىىل-دىردى: شىنچىياڭ كاسىپيورنىدارىنىڭ سىرتقا قوسقان قارىجسى 60 نەشە مەمەلكەت پەن ءوڭىردى قامتىدى، شەكارا سىرتىنان 4 ەكونوميكا - ساۋدا سەلبەستىك باقىشا رايونىن قۇردى، 7 كەزەك جۇڭگو — ازىيا - ەۋروپا كورمەسىن، توغىرەكتەگى ەلدەردە 50 رەتكە جۇىق شىنچىياڭ ئاۋارلارى كورمەسىن، جارمەگكەسىن وتكىزدى. ”يىپىل ئىىز‘ سىرتقا جىبەرۇ، شاقە-رىپ اكەلۇ‘ سەرىپىنىن كۇشەيتىپ، اۆتو-نوميالى رايونىدىق پارىتكوم، ۇكىمەت باىسشىلارى ئالاي رەتكى سىرتقى ستىىر كەزدەسۇىن ورىستەتىپ، 50 نەشە ەلدىڭ ۇيرەملەرىن قاپلىداپ، كوپ سالادا جە-لىلەس سەلبەستىك جاساسۇعا كەلىسىپ، خالىقارالىق اۋىس - كۇيىستىڭ، سەلبەس-تىكتىنىڭ جاڭا كەڭىستىگىن كەڭەيتتى“، - دەدى ول، - شىنچىياڭ شياڭگاڭ، اۋمىن وڭىرلەرمەن دە سايكەستىكتى كۇشەيتە-تى، كانسۇ، چىڭجاى، نىڭشىيا، شىزىاڭ سىياقتى ولكە، اۋتونوميالى رايوندارمەن سىتراتەگىيالىق سەلبەستىك كەلىسىمەن جا-ساىپ، باتىسقا ەسك اشۇدى قول ۇستا-

ەركىن تۇنياز تەكسەرۇ - زەرتتەۋ با-رىسىندا بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى؛ بايلىق ارتقىشلىغىن، وڭىرلىك ورنى باسىمدىغىن جانە كاسىپ سالاسى نەگىزىن تىپاناق ەتىپ، ”8 ءىرى كاسىپ سالاسى شوغىرىن“ قۇرۇدى ارقاۋ ەتىپ، تىزبەكتى ۇزارتۇعا، تىزبەكتى تولقناتۇعا، تىزبەكتى كەڭەيتۇگە كۇش سالىپ، كاسىپ سالاسى نەگىزىنىڭ جوعارى دەڭگەيدەلىستۇن، كاسىپ سالاسى تىزبەگىنىڭ وسىزامانداۋتىن جەدەللىك كورد-لەتۇ كەرەك. شارۋاشلىق - ساۋدا ورتاسىن زور كۇشەپن ساپاللاندىرىپ، مەمەلىكەتنىڭ ءتۇرلى ەسىك اشۇ ساپاساتاراننن ويداعە-داي، تولقى، جاندى پايدالانىپ، شەكارالىق ەكونوميكالىق سەلبەستىكتى، شەكارا تۇرىند-دارىنىڭ ءوزارا بازارشلاۋىن، شىكى - سىرتقى ساۋدانى ءىىر تۇلعالاندىردۇدى تىڭىملىقتى ىلگەرلەتىپ، سىرتقا ەسىك اشۇ دەڭگەيىن ۇزدىكىسىز جوعارىلاتۇ كەرەك.

📍 شىنچۇا اكەتتىگىنىڭ تىلشىلەرى

دى قىابىلەتىن جوعارىلاتتۇ نىسانى دا قاۋىرت جۇرگىزىلۇدە.

8- ايدىڭ ايىاق شەنىندە دەيىن، شىنچىياڭ ارقىلى شەكارادان وتكىىن جۇڭگو - ەۋروپا (ورتا ازىيا) كەزەكتشى پويەىزدەرى 70 مىڭ كەزەككە جەتىپ، بۇكىل ەلدەگىنىڭ %57تەن استامىن يەلە-گەن؛ قاتىناغان خالىقارالىق كەزەكتشى پويەىز 8024 كەزەك بولپ، جىلىنا ورتاشا سەىپمىن %4. 50 ارتقان.

”ئىىر بەلدەۇ، ئىىر جولىدى“ بىرگە قۇراتىن مەمەلكەتتەرمەن گۇمانىيتارلىق اۋىس - كۇيىس ۇزدىكىسىز تەرەڭدەدى، ناقتىلاندى. ”شىنچىياڭ شەتەلدەگى كولەم-

دى 24 شىپاخاناەن شەكارا اتتاعان السى ارالىقتان ەمدەۋ قىزمەت وتەتۇ تۇغىرىن قۇردى، سىرتقى علمىم - تەخنىكا سەلبەستت-گى 45 مەمەلكەت پەن ءوڭىردى، 400 نەشە علمىي زەرتتەۋ قۇرىلمىن قامتىدى، 25 ەلەپن جانە وڭىرمەن 230 نەشە مەك-تەپتەر ار اۋىس - كۇيىس، سەلبەستىك كە-لىسىمىن جاساسىپ، جىيىنى 95 ەلدىڭ 12 مىڭغا جۇىق شەتەلدىك وقۇشى تارىبەلەدى“، - دەدى ءيۇسۇپجان مامەت، - وزەكتى رايونىنىڭ جۇرت تىلەگى نەگىزى ۇزدىك-سىز بەكەمدەلدى.

اېزال كاسپى سالاىسى وزەكتى رايونىنىڭ جوعارى ساپالى دامۇنىنا قۇات ۇستەدى

”ئىىر بەلدەۇ، ئىىر جول“ وزەكتى رايونى رەتىندە، شىنچياڭنىڭ اسا ەرەكشە ورنى، ساپاسات، بايلىق قاينارى سىندى باسىمىدىقتارى بار.

”مەمەلكەت باتىسى بولىكتى قاۋىرت اشۇ، شىنچىياڭدىمى قىىنىشلىعى بار وڭىرلەرگە، ەڭبەككۇش شوغىرلى كاسىپ سالالارنىا، ت. ب باعىتتالغان ءىيمىدى ساپاساتتاردى جالعامىتىرىپ، ساپاللاندىرىپ، شىنچىياڭنىڭ ساۋادا، زات اينالىمى، اۋىل شارۋاشلىق، ەنەركىيا سىندى سالالارنىا قولداۋ تەبىئىن ۇزدىك-سىز كۇشەيتتى“. ءيۇسۇپجان مامەت بىلاي دەدى: مەمەلكەت ”ئىىر قىدىرۇ مەمەلكەت دارەجەلى ءتۇيندى اشۇ تۇغىرىن قۇرۇ جو-نىندە بەكتىۇ جاساپ، جەلىلەس ساپاسات شىعارىپ، شىنچىياڭنىڭ اېزال كاسپ سالالا-رىنىڭ تىپ جاقالاپ، دارەجەسىن ءوسۇۋىن، ساپاسىن جوعارىلاتىپ، ونىمدىلىگىن ارتد-تىرۇىن قولداپ، ”ئىىر بەلدەۇ، ئىىر جول“ وزەكتى رايونىنىڭ جوعارى ساپالى دامۇنىنا تىڭ قوزعاۋشى كۇش ازىرلەدى.

كەزەكتە شىنچىياڭ مۇناي- گاز ءوندىرۇ، مانەرلەۇ، كومىر، كومىر ەلەكتىر، كومىر جىمپا ونەركاسىي، جاسىل كەن كاسىي، اسىق- ماي، ماقتا جانە توقماشلىق، كىيم- كەشەك، ساپا-لى مال شارۋاشلىعى ونىمەدىرى، جاسىل ورنگانىكالى جەمىس- جىدەك، كوكو-نىس، جاڭا ەنەركىيا، جاڭا مانەريالدار سىندى ”8 ءىرى كاسپ سالامى شوعم-رىن“ تىرەك ەتكەن وسى زاھانعى كاسپ سالامى جۇيەسىن جەدەل قالپتاشتىرۇدا. قۇرىلىسى چالپى بەتتىك جەدەلدەتلىپ، گازدى با-تىستان شىسقىقا جەتكىزۇدىڭ 1-، 2-، 3- جەلىسى مەن شىنچىياڭنىڭ ەلەكتىرىن سىرتقا جەتكىزۇدىڭ 1-، 2- ارناسى ىركەس - تىركەس اينالىعما ءتۇسىپ، شىنچىياڭنىڭ كومىرىن سىرتقا جەتكىزۇ كو-لەمى ورنىقتى ارتىپ، فوتوۋولت كرەمىي نەگىزدى كاسپ سالامى ۇزدىكىسىز زوراپ-تىلدى... ءيۇسۇپجان مامەت بىلاي دەپ تانىستىردى: تىپاچۇ جىلداردان بەىرى شىنچىياڭ جاڭا دامۇ ارناسىمەن توعسۇ-دى جەدەلدەتتىپ، ەل ءمىشى، خالىقارا ”ەكى بازاردىڭ، ەكى ءتۇرلى بايلىقتىڭ“ بىرلەسىپ ارەكتەنتەۋ اسەرىن ۇزدىكىسىز كۇشەيتىپ، اېزال كاسپ سالالارنىڭ شوغىرلى دامۇنىنا پارمەندى تىرەك ازىرلەدى.

بۇدان تىسى، شىنچىياڭ تاغى شەكارا تۇرىعىندارىنىڭ ءوزارا بازارشلاۋى، با-زاردان ساتىپ الۇ ساۋداسى، شەكارا اتتا-عان ەلەكتىرنىدى ساۋدا سىتىرى، وتكەرمە

”ئىىر بەلدەۇ، ئىىر جول“ وزەكتى رايونىنىڭ جوعارى ساپالى دامۇنى تىڭىلىنى ىلگەرلەتىپ، جاڭا ىلگەرلەشكە، جاڭا ونىمدىلىككە قول جەتكىزدىك

— شىنچىياڭ ۇيغۇر اۋتونوميالى رايونىدىق پارتكومنىڭ نۇر اقتى مۇشەسى، خالىق ۇكىمەتىنىڭ ورنىباسار ئوراعاسى ئيۇسۇپجان مامەتىپن ارناۋلى سۇجاتى

📍 **شىنچىياڭ رەڭ كارتىچىكاسى ، سارى ئۆنۇس**

اۋتوكولىك ەكسپورت سىناق ءتۇيىنى سىندى جاڭاشا ۇلكىدەگى جاڭا كاسىپ كۇيىن كۇش سالا دامىتىپ، ئىىر توپ ەكسپورت - بىيپورت تاۋار لارىن وڭدەۋ با-زاسىن جەتىلدىرىپ قۇرىپ، ەنجەككۇش شوغىرلى كاسىپ سالامىن شوغىر لانۇعا باۋراپ، شەكارا وتكەل قالالارىنىڭ ەكو-نوميكالىق، قوعامدىق دامۇنىنا ۇزدىكىسىز ومىر شەڭدىك كۇش قوستى.

”ئىىر بەلدەۇ، ئىىر جولىدى“ بىرگە قۇرۇ بارىسىندا خالىققا اناعۇر-لم ويداعىداي باقتى جاراتتى

”اماليات مىنانى دالىەلدەدى: شىنچىياڭ مىسك اشۇ، دامۇ نەگىزىنە، با-سىمىدىعنا، كومەسكى كۇششە يە. تەك دامۇ جەتىستىكتەرىن خالىق تۇرمىسىنا تىپىمدىلىك جەتكىزۇ، جۇرت تىلەگىن ۇيىستىرۇ بارىسىنا تىپاناقئاندىرۇعا تىپاناز-دى بولپ، از ۇلت كادر، جۇرتىشلىغم-نىڭ ئىىر نىيەتپەن ئىىر باعىتتا كۇرەس جاساۋ جىگەرىن تاسقىندانىپ، ەل بىرلە-گىنىن بەرىك قامال تۇرغىزۇدىڭ تەلە-گەي كۇشنىن ۇيىستىرغاندا عانا، ءسوز جوق، قۇپ جەتىپ، باسىپ وزۇدى، تە-بىندەي باسىپ وزۇدى جۇزەگە اسىرۇعا بولادى“، - دەدى ءيۇسۇپجان مامەت.

ول بىلاي دەپ تانىستىردى: قازىر شىنچىياڭدا سالىنىپ ئېتىپ اينالىمعا تۇسكەن خالىقتق اۋەجايى 25كە جەتتى. بارلىق ايپاق، وبلىس، قالاعا جوعارى قارىقىندى تىاس جول تۇتاستىرىلغان. بارلىق اۋداندا (قالا، رايون) 2- دارەجە-لى جانە ودان جوعارى تاس جولى تۇ-تاستىرۇ جۇزەگە اسىرىلىپ، بارلىق اۋىل - قالاشىق جانە شارىت - جاعىداي بار قۇرد-لىمىدىق قىستاققا تۇگەلدەي قاتتىلاندى-رىلغان جول تۇتاسقان. بۇدان تىسى، شىنچىياڭدا خوتان - قاشقار - ءۇرپەچى شوغىرلى جىنناۋ، شوغىرلى جونەلتۇ جۇك تاسىمال كەزەكتشى پويەيزى، قاشقاردان پاكىستاننىڭ كاراجىنە دەپىنگى خالىقارا-لىق مەرزىمدى جۇك تاسىمال اۋە لەنىياسى اشلىپ، وڭتۇستىك شىنچىياڭنىڭ اۋىل شار-ۋاشلىعى قوسىمشا ونىمەدىرى، ەلەكتىرون-دى ونىمەدىرى قاتارلىلاردى سىرتقا ساتۇ ارانىسىن اشۇنا قولداۋ كورسەتىلىپ، وڭتۇس-تىك شىنچىياڭنىڭ ورنىقتى جۇمىستاندىرۇ-سىرتقى ساۋدانى ورنىقتىرۇ، ارتۇدى ورنىقتىرۇ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ جە-تىستىكتەرىن بەكەمدەۋىندە بەم بەرلىدى.

جاڭا جورىققا قىدام تاستاعاندا، ”ئىىر بەلدەۇ، ئىىر جولىدى“ بىرگە قۇرۇ جاڭا